

CERE

Energikommissionen Power to the people?

Runar Brännlund, CERE, Umeå University

Förslagna mål

- Noll nettoutsläpp växthusgaser till atmosfären 2045
- 100% förnybar elproduktion 2040
- Inget politiskt beslutat kärnkraftsstopp
- 50% effektivare energianvändning 2030, jämfört med 2005 (Q^E/BNP)

Kärnkraft

- Utgångspunkten är att kärnkraften ska bära sina egna kostnader
- Termisk skatt på kärnkraft ska fasas ut (2017, 2018)
- Förändringar i avgifter till kärnavfallsfonden (?)
- Inget kärnkraftsförbud

Vattenkraft

- Nationalälvarna ska även fortsättningsvis skyddas
- Utbyggnaden ska ske i form av effektiviseringar i befintliga anläggningar
- Fastighetskatten på vattenkraft ska sänkas till samma nivå som annan elproduktion (stegvis)
- Vattenkraften skall själv finansiera eventuella kostnader för att EU-krav på vattenverksamhet uppfylls

Förnybar elproduktion

- Fortsatt utbyggnad så att befintlig vattenkraft och andra förnyelsebara alternativ 2040 står för 100%
- Förlängning och utökning av elcertsystemet till 2030 (18 TWh)
- Inga anslutningsavgifter till stamnätet för havsbaserad vindkraft

Småskalig elproduktion

- Anpassa regelverk till nya produkter och tjänster
 - Ska underlätta för småskalig produktion
 - Energieffektivisering
 - Lagring

Energianvändning

- Åtgärder ska genomföras som leder till fungerande efterfrågefleksibilitet
- Ett särskilt energieffektiviseringsprogram för elintensiv industri ska (åter)införas
- En utredning bör tillsättas som utreder vilka barriärer som förhindrar ett aktivt kunddeltagande, och om nya styrmedel behövs

Transmission och distribution

- Överföringskapaciteten inom Sverige ska öka
- Överföringskapaciteten mellan Sverige och andra länder ska öka
- Sverige ska vara pådrivande inom EU för ökad integration

Marknadsdesign

- Sverige ska arbeta aktivt för att stärka det Nordiska samarbetet kring nätinvesteringar, och utvecklingen av Nordpool
- Mer faktaunderlag till effekter av olika marknadsreformer ska tas fram

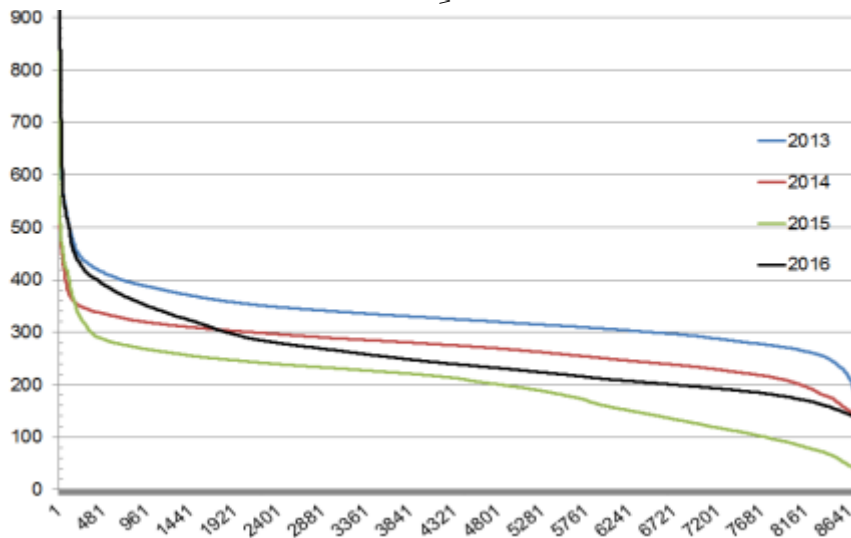
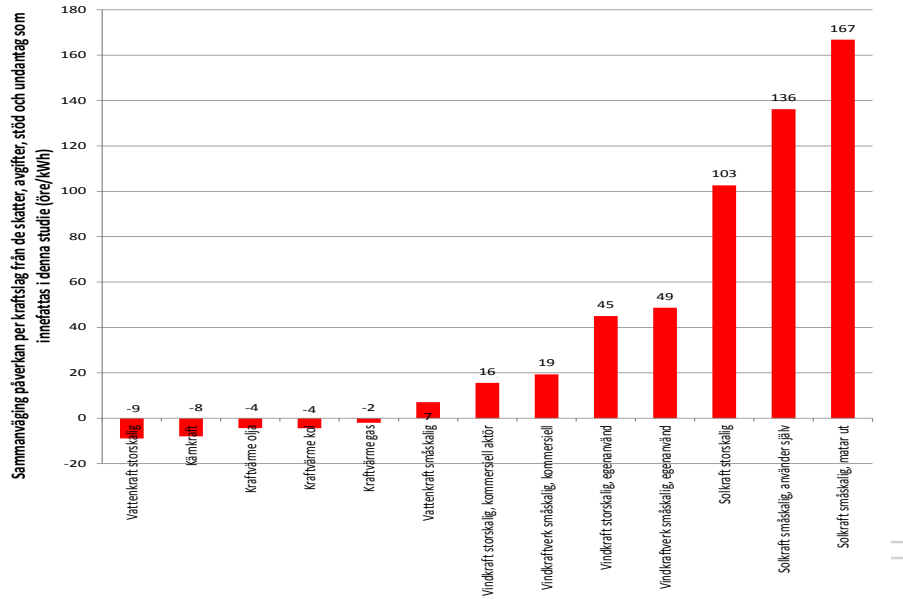
Finansiering

- Utfasningen av den termiska skatten, och sänkt vattenkraftsskatt, ska finansieras med höjd energiskatt.

Konsekvensanalys

- Någon egentlig konsekvensanalys finns överhuvudtaget inte i utredningen
- Vad nyttan och kostnaderna är av de mål som föreslås utreds inte
 - Vad är miljönyttan och eventuellt andra nyttor?
 - Vad är kostnaden, och på vilka faller kostnaden?
- Kostnadseffektiviteten i de åtgärder som föreslås för att uppnå målen utreds inte
 - Är en förlängning och utvidgning av elcertsystemet effektivt (för att nå förnybarhetsmålet)?
 - Är stöd till energieffektivisering effektivt?

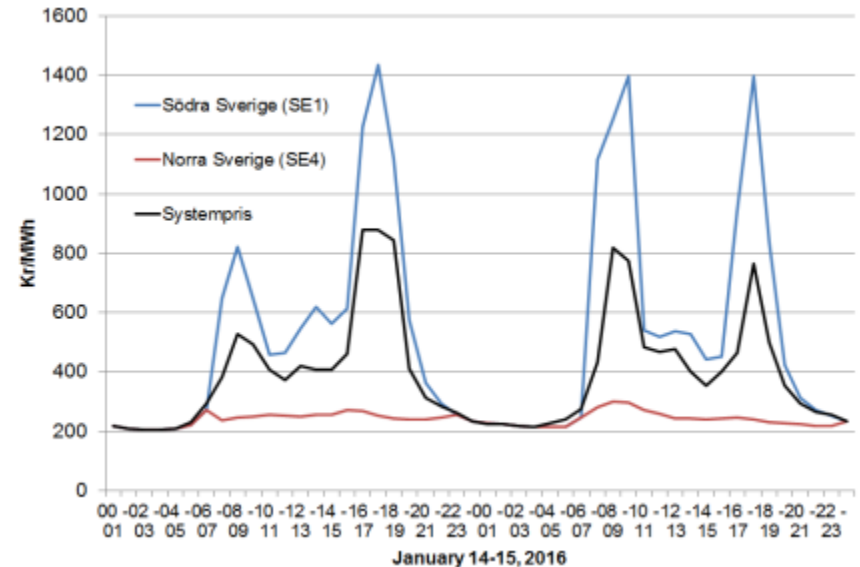
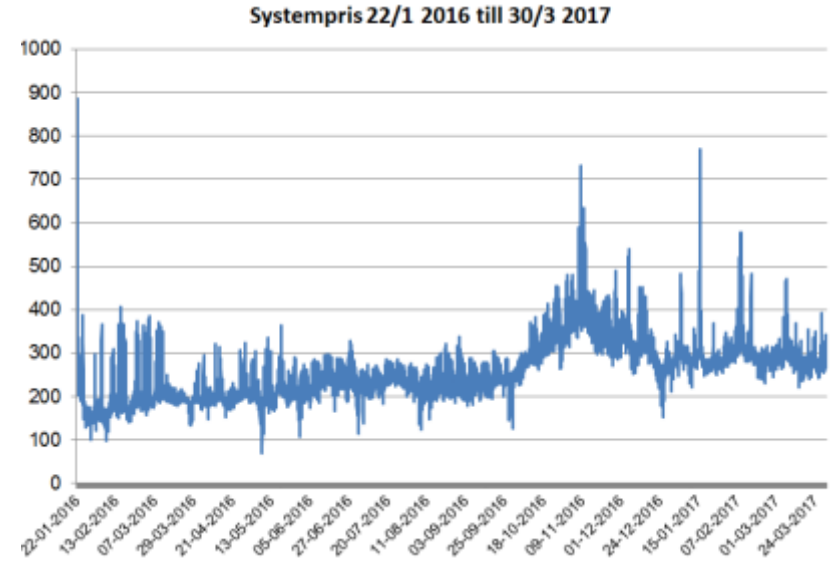
Effekter på elproduktion

- Fortsatt snedvriden incitamentsstruktur
- Favorisering av framförallt småskalig (intermittent) förnybar elproduktion
- Subventioner “trycker” in mer el på marknaden
- Pressar genomsnittspriset nedåt
- Allt fler timmar med mycket låga priser
- Blir olönsamt att investera utan stöd

Effekter på produktion

- Ökad variabilitet i produktionen av el över dygnet och året
- Ökad risk för effektbrister (det blåser inte alltid när vi behöver elen)
- Leder till stora prisvariationer
- Rop på ytterligare regleringar och subventioner för att hålla kapacitet

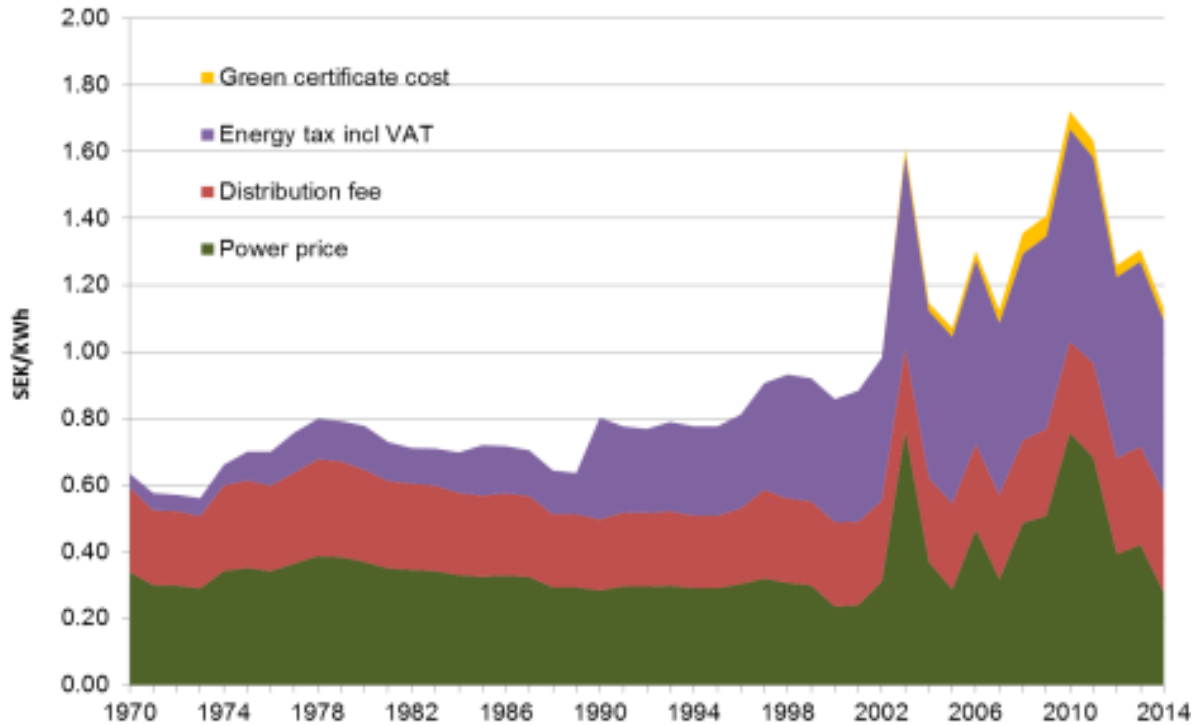
Effektivt resursutnyttjande?

- Vi producerar el på ställen där elen inte behövs
- Vi producerar el även när vi inte behöver den, vi får ”ge bort den
- Sammantaget samhällsekonomiskt ineffektiv allokering i såväl tid och rum
- Resurser måste användas för att ”flytta” el i både tid och rum, till ingen nytta

Effekter på konsumtion och konsumenter?

- Kostnaden för elcertifikat landar på konsumenternas elräkning
- Höjd energiskatt på el (finansieringen av borttagen "kärnkraftsskatt").
- Sammantaget högre kostnader för konsumenterna, men lägre pris för producenterna
- En allt mindre del av konsumentpriset består av kostnaden för att producera elen

Effekter på konsumtion och konsumenter?

Snedvrider
konsumtionsval,
för lite el konsumeras

Samtidigt stimulerar
vi till att producera
mer el

Fördelningseffekter?

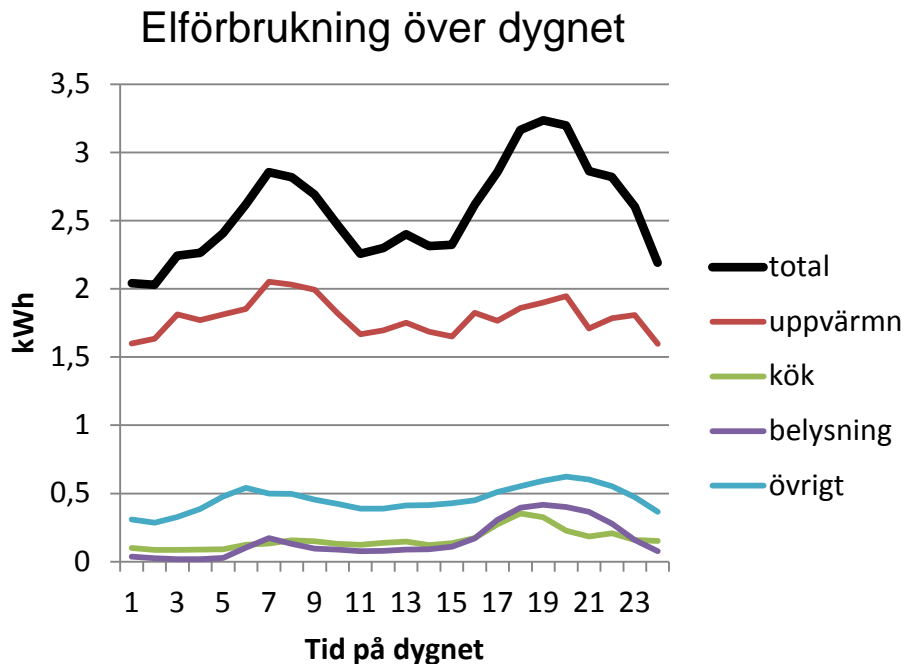
- Skattebördan faller olika mellan olika hushåll inom Sverige
 - Storförbrukare "drabbas" mest
- Konsumenter i andra länder som är en del av vår elmarknad är "vinnare". Får ett lägre pris, bekostat av svenska elkunder (och skattebetalare)!

Effekter och konsekvenser

- Elproducenter (ej stödberättigade) missnöjda. Prinsnivån låg och stor osäkerhet
- Elkonsumenter missnöjda, högre konsumentprinsnivå
- Leder till krav på "marknadsingripanden", med ytterligare snedvridningar på marknaden

Flexibla kunder är lösningen?

(enligt utredningen)

- Två tydliga toppar, morron och kväll
- Uppvärmning relativt konstant över dygnet

- Ny forskning visar att hushåll inte vill vara flexibla. Kräver stor kompensation för att vara flexibel.
- Efterfrågan efter kontrakt med rörligt pris (timpris) mycket lågt
- Vad menar man med att åtgärder ska vidtas så att "kunderna fullt ut ska kunna delta på elmarknaden" ?

Energieffektivisering

- Enligt överenskommelsen ska åtgärder vidtas för ytterligare energieffektivisering
- Man skriver: *...över tid minska el-användningen är klokt för det enskilda hushållet och det bidrar till företags konkurrenskraft*
 - Är hushåll och industri ineffektiva? Styr inte priser mot en effektiv användning
 - Varför är det klokt att minska elanvändningen, och hur bidrar det till bättre konkurrenskraft?
- Forskning kring PFE visar att den typen av program är ineffektiva

Slutligen

- Finns ingen logik i de mål och åtgärder som föreslås
- Bra att effektskatten på kärnkraft tas bort, och att vattenkraftsskatten justeras
- Inte bra att finansiera detta med höjd energiskatt
- Energi- och klimatpolitik blandas ihop, inte bra
- Ifall målet är minskad klimatpåverkan, använd då effektiva klimatpolitiska styrmedel, koldioxidskatt och EU-ETS